
Tanja Jelenko, Irena Sojč

**Večpredstavna timska govorna predstavitev strokovne teme kot priprava
na javni nastop**

objavljeno v:

Hotimir Tivadar (ur.): *Slovenski javni govor in jezikovno-kulturna (samo)zavest.*

Obdobja 38. Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete, 2019.

<https://centerslo.si/simpozij-obdobja/zborniki/obdobja-38/>

© Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta, 2019.

VEČPREDSTAVNA TIMSKA GOVORNA PREDSTAVITEV STROKOVNE TEME KOT PRIPRAVA NA JAVNI NASTOP

Tanja Jelenko

Šolski center Celje, Celje
tanja.jelenko@sc-celje.si

Irena Sojč

Šolski center Celje, Celje
irena.sojc@sc-celje.si

DOI:10.4312/Obdobja.38.473-483

Pri razvijanju sporazumevalne zmožnosti v materinščini naj bi se dijaki v srednji šoli urili tudi v govornih predstavitev strokovnih tem. Dijaki imajo pogosto težave pri ubesediljenju strokovnih vsebin, še zlasti pri govornem podajanju teh, zato avtorici posvečata posebno pozornost zaznamim pomanjkljivosti v govornem nastopanju srednješolcev in opozarjata na nujnost definiranja večpredstavne govorne predstavitve strokovne teme kot besedilne vrste s posebno zgradbo. Navajata tudi primer dobre prakse, in sicer večpredstavne timske govorne predstavitve strokovne teme.

sporazumevalna zmožnost, govorna predstavitev strokovne teme, pomanjkljivosti govornih predstavitev, besedilna vrsta, timska govorna predstavitev

Within the development of communication skills in the mother tongue, secondary school students should be additionally trained in the rhetorical part of multimedia presentations of professional topics. Students often have difficulties forming the text of a speech and, particularly, in delivering it. The authors draw particular attention to the perceived deficiencies in delivering the speech and points out the need for the multimedia presentation to be defined as a text type with a specific structure. The theoretical discussion is illustrated by a model of the team-based multimedia presentation of a professional theme.

communication skills, speech delivery, deficiencies in delivering the speech, text type, specific structure, team-based presentation

1 Uvod

Predstavljanje strokovnih vsebin¹ ni za nikogar preprosta naloga, toliko težja je za učence/dijake, ki pri šolskih predmetih šele spoznavajo različna strokovna področja, prav tako pa še niso povsem vešči snovanja učnih plakatov in elektronskih slik, ki so podpora govornim predstavitev strokovnih vsebin. Te imajo posebne značilnosti oz. določene skupne lastnosti, zato menimo, da bi jih bilo smiselno definirati kot besedilno

¹ Pojem *strokovne vsebine* zajema strokovne teme, ki se obravnavajo pri različnih šolskih predmetih in jih učenci/dijaki z lastnim raziskovanjem nadgradijo.

vrsto.² Morda bi se morali učitelji bolj zavedati, da mnogi učenci/dijaki nimajo dovolj znanja o snovanju govornih predstavitev strokovnih vsebin: včasih damo učencem/dijakom pretežno nalogo. Če je edino navodilo: »Pripravi govorno predstavitev.«, je učenec/dijak preveč prepuščen samemu sebi, morda sploh ne pozna zakonitosti govorne predstavitve strokovne teme in se ne zaveda namena tega besedila, ta je namreč predstavitev strokovne teme z jasno oblikovanim sporočilom. Da bi zmogli oblikovati takšna besedila, potrebujejo sistematično vodenje.

Veliko učiteljev si prizadeva za poenotenje smernic za snovanje govornih predstavitev strokovnih vsebin znotraj šol, kar je mogoče razbrati iz objav v internih publikacijah šol; po drugi strani pa poučevalna praksa kaže, da mnogi učenci/dijaki pri različnih šolskih predmetih še vedno dobivajo zelo različna, celo nasprotujoča si navodila. Ta ugotovitev je lahko osnova za razmišljanje o uvedbi posebnega šolskega predmeta, v okviru katerega bi učenci/dijaki spoznavali osnovne značilnosti različnih besedilnih vrst. Tak predmet bi zajemal ključne vsebine, ki so skupne več predmetom in so povezane z govornim predstavljanjem strokovnih vsebin (npr. krajšanje besedil, določanje podtem, logično navezovanje vsebin, povzemanje, iskanje ključnih besed). V okviru omenjenega predmeta bi se lahko posvetili sistematičnemu in postopnemu poglobljanju ter urjenju veščin govornega predstavljanja strokovnih vsebin, ključnih za študij in poklicno udejstvovanje.

2 Navodila: pot k preseganju povprečnosti pri (javnem) predstavljanju strokovnih tem

Z jasnimi in dovolj natančnimi navodili učence/dijake usmerimo in postavimo tudi merila ter s tem poskušamo zagotoviti višjo raven besedil. Ob natančno izdelanih navodilih in merilih za snovanje govornih predstavitev strokovnih vsebin lahko spremljamo napredek učencev/dijakov in jih spodbujamo k zavzetemu delu, dograjevanju in nenehnemu učenju. In kaj vse naj vsebujejo navodila za snovanje govornih predstavitev strokovnih vsebin?

Poučevalna praksa³ kaže, da je pomembno učence/dijake spodbujati k doslednemu upoštevanju zakonitosti govornih predstavitev strokovnih vsebin in upoštevanju nekaterih posebnih določil, predvsem naslednjih:

1. Navajanje dejstev in natančnost – subjektivna mnenja, pogledi in čustva v predstavitvi strokovnih tem ne sodijo; pomembna je tudi natančnost v navajanju
2. O šolskih besedilnih vrstah je pisal France Žagar (1992), ki je omenil, da se z uvajanjem tega pojma v šole pogloblja pouk sporočanja, da se po šolah ne bi gojilo samo brezoblično pisanje spisov ene vrste. Žagar (prav tam) navaja nasvete za oblikovanje 11 besedilnih vrst v višjih razredih osnovne šole. Med njimi pa ni učnega plakata, elektronske slike in govorne predstavitve strokovnih vsebin. Ker imajo omenjena besedila skupne lastnosti, menimo, da je treba tudi za besedila teh tipov izdelati jasna navodila in smernice za njihovo oblikovanje ter jih obravnavati kot besedilne vrste. O tem smo že pisali v Jelenko, Sojč 2009. V omenjenem članku so podane značilnosti učnega plakata kot besedilne vrste, v pričujočem članku pa so podane značilnosti večpredstavne govorne predstavitve strokovnih vsebin kot besedilne vrste z natančno predpisanimi značilnostmi; posebna pozornost je posvečena timskim govornim predstavitev.
3. Avtorici članka izhajava iz lastne poučevalne prakse (od 1993 do 2019) na srednji šoli. Spoznanja izhajajo tudi iz zasnove, priprave, izvedbe in analize vseslovenskega natečaja Najboljši učni plakat v okviru avtorskega projekta Ustvarjalnost za učenje; izsledki projekta so bili predstavljeni v zborniku Bralnega društva Slovenije *Razmerja med slikovnimi in besednimi sporočili* iz leta 2009.

podatkov, predvsem tehničnih podatkov in strokovnih dejstev; uporabljamo ustrezno strokovno terminologijo.

2. Princip *rdeča nit* – sporočilo mora biti jasno, oblikovano v skladu z omenjenim principom; ta se odraža v enotnosti oblike in vsebine, tako na učnih plakatih ali elektronskih slikah (oboje je podpora besedilnemu delu⁴ govornih predstavitev strokovnih vsebin) kot v govornih realizacijah strokovnih vsebin; enovitost mora biti razvidna že na prvi pogled, kot enotno urejena slika plakata ali elektronskih slik in tudi v urejenem govoru, usmerjenem k jasno izraženemu cilju, razvidnem iz vnaprej nakazanih podtem.
3. Princip *KJE* – učenci/dijaki so pri pripravi besedilnega dela govornih predstavitev strokovnih vsebin in podpore zanje (plakatov, elektronskih slik) pred težko nalogo, ker so vsebine pogosto obsežne, in morajo znati poiskati in kasneje predstaviti bistvo in pri tem upoštevati naslovnike (njihovo predznanje); priporoča se kratkost, jedrnatost in enostavnost (to lahko imenujemo princip *KJE*).
4. Iskanje podtem oz. izpostavljanje problemov – bistvene podatke, povezane s strokovno vsebino, ki jo želimo predstaviti v govorni predstavitvi, oblikujemo v jasno izražene podteme – gre za probleme, ki jih želimo osvetliti; izbrati je treba samo nekaj najbolj ključnih ali najbolj aktualnih podtem v okviru načrtane teme.
5. Oblikovanje in razvrščanje podtočk – po selekciji gradiva in izbiri problemov sledi zapleten proces oblikovanja podtočk, ki dejansko predstavljajo podnaslove neke strokovne vsebine; podtočke je treba logično razvrstiti; poučevalna praksa kaže, da imajo učenci/dijaki največ težav pri oblikovanju in logičnem razvrščanju podtočk ter potrebujejo največ pomoči ravno pri tem; usmerjamo jih k načinu razvrščanja, ki najbolj ustreza dani vsebini (npr. kronološko, po pomembnosti, od splošnega k posameznemu ali obratno, od teorije k praksi ali obratno).

Morda se zdi, da navodila omejujejo učenčevo/dijakovo ustvarjalnost in izvirnost, toda delo z učenci/dijaki kaže, da so lahko ti znotraj navodil svobodni, lahko so izvirni v marsikaterih elementih: navodila jim nudijo zgolj oporo in varnost; učenci/dijaki ob navodilih vedo, kaj in kako narediti, kako oblikovati besedilni del (govor) in kako pripraviti podporo govorni predstavitvi (učni plakat, elektronske slike). Z navodili učence/dijake usmerjamo v snovanje urejenih in jasnih sporočil, saj se v njih izognemo ohlapnosti in zameglitvi bistva: z urejenim besedilnim delom in podporo govoru (učni plakat, elektronske slike) naslovnikom omogočamo lažjo percepcijo sporočila. Tako govorni nastop ni več sam sebi namen (kar se v šolah pogosto dogaja), ampak je dovolj sporočilen, da vpliva na naslovnikovo vedenje, pa tudi na njegov odnos do dane strokovne vsebine.

4 Pojem *besedilni del* predstavlja besedilo, ki ga govorec govorno realizira.

3 Timska govorna predstavitev

V šolah prevladujejo individualne⁵ govorne predstavitve strokovnih vsebin. Delodajalci pri na novo zaposlenih, ki vstopajo v proces dela po končanem srednješolskem izobraževanju, zaznavajo pomanjkanje zmožnosti timskega sodelovanja,⁶ zato bi bilo treba urjenje v timskem sodelovanju učencev/dijakov sistematično vpeljevati v osnovne in srednje šole.

Temeljna načela za snovanje in izvedbo timskih govornih predstavitev strokovnih vsebin so enaka kot pri individualnih govornih predstavitev, vendar je treba upoštevati posebnosti tako v fazi nastajanja kot pri izvedbi govorne predstavitve. Člani tima morajo upoštevati nekatera vodila, med katerimi so še posebej pomembna naslednja:

1. Člani tima imenujejo koordinatorja tima in skupaj oblikujejo načrt predstavitve.
2. Temo in podteme izberejo člani tima skupaj.
3. Člani tima skupaj razdelijo delo oz. vloge, določijo, kaj bo kdo predstavil, določijo čas govora posameznih govorcev. Najboljšega govorca postavijo v ospredje, dajo mu najzahtevnejši del govorne predstavitve, na ta način manj spretni govorci niso tako izpostavljeni, predstavitev pa je lahko prav zaradi ustrezne delitve vlog odlična.
4. Na začetku snovanja timske govorne predstavitve tim določi tudi tehnični del tima in posameznikom glede na njihove interese in zmožnosti dodeli vloge, in sicer kdo bo ob računalniku, kdo bo skrbel za zvok.
5. Člani tima vadijo skupaj. Vsaj trikrat pred nastopom mora tim izpeljati nastop brez napak ob vaji gibanja po prostoru, v katerem bo potekala predstavitev, in ob elektronskih slikah; s tem se preprečijo neprijetne situacije, ki nastopijo, če na nastopu kdo od govorcev »izgubi nit«.
6. Vsi člani tima razmislijo o zelo pomembnem vprašanju: kako motivirati publiko, pridobiti njeno pozornost. Zelo pomembno je, da pripravijo dober uvod, saj je znano, da se v prvih 20 sekundah publiko pridobi ali izgubi.
7. Tim predvidi tranzicije, ki naj bodo preproste, a verbalno izražene: *Zdaj bo Barbara predstavila ... Sledi Juretov prispevek ...*
K temu sodijo tudi vljudnostne fraze oz. osnovni dialog med člani tima, ki je vedno besedni in nikoli ne sme potekati v obliki kretenj: *Prehajamo k naslednji točki, ki jo bo predstavil Peter ... Peter, beseda je tvoja ... Hvala za tvoj prispevek, Peter ...*
Napovedi posameznih govorcev so nujne, a kratke, obsegajo največ tri sekunde.
8. Vsak posamezni član tima naj bi v predstavitvi govoril samo enkrat.
9. Pravila obstajajo tudi pri gibanju oz. pri poziciji posameznih govorcev: govorci, ki v določenem delu predstavitve govorijo, mora biti v centru in stopi v ospredje

5 Avtorici članka izhajata iz lastne poučevalne prakse in opažata, da so dijaki navajeni raziskovati strokovne teme individualno in tudi govorno poročati o tem individualno (na to kažejo tudi odgovori na anketna vprašanja); anketiranje se izvaja med dijaki na začetku srednješolskega izobraževanja in med učenci na osnovnih šolah, ki jih avtorici članka obiskujeta v okviru avtorskega projekta Ustvarjalnost za učenje.

6 S to problematiko delodajalci seznanjajo vodstva šol, ki so v stiku z njimi. Delodajalci iz različnih podjetij, ki zaposlujejo dijake po končanem srednješolskem izobraževanju, dajejo pobude za vključevanje timskega dela in urjenje v timskem sodelovanju pri učnem procesu; te večšine lahko dijaki v šoli pridobijo predvsem pri raziskovanju in predstavljanju strokovnih vsebin pri vseh šolskih predmetih.

prostora, bliže k publiki; ostali govorci so v ozadju. Govorci stojijo po vrstnem redu, po katerem govorijo.

10. V timski govorni predstavitvi so zelo pomembni »strateški« premori, ker lahko hitenje enega govorca »sproži verižno reakcijo«, zato je zelo pomembno, da se govorci upočasnijo, se ustavijo in ne napolnijo vsakega trenutka z zvokom.
11. Člani tima so pozorni drug do drugega, pozorno se poslušajo, gledajo vsakega govorca, so aktivni, zainteresirani poslušalci in se neverbalno odzivajo na besede trenutnega govorca.
12. Člani tima določijo, kdo bo odgovarjal na vprašanja publike ali celo določijo, na katera vprašanja (teme) bo kdo odgovarjal. V odgovorih ne ugibajo, ampak odkrito priznajo, če ne poznajo odgovora.

4 Primer dobre prakse: tim zmore več

V nadaljevanju je predstavljen primer dobre prakse: timska govorna predstavitev strokovne teme z naslovom Razvoj celičnih telefonov. Predstavitev je nastajala v timu dijakov pod mentorskim vodstvom in bila predstavljena na osnovnih (zadnja triada) in srednjih šolah.

Temo so dijaki najprej raziskali in pripravili besedilo prve besedilne vrste, referat, nato so začeli graditi besedilni del in podporo (elektronske slike) govorne predstavitve strokovne teme; upoštevali so tudi načela timskega dela.

Navajamo primer besedila timske govorne predstavitve v celoti, z nekaterimi primeri elektronskih slik, ki po izkušnjah avtoric v večpredstavnih predstavitev dijakov pogosto manjkajo.⁷ Strokovno temo Razvoj mobilnih telefonov so dijaki pripravili za mlajšo publiko, za učence zadnje triade osnovne šole, zato so bili še posebej pozorni na jasnost in preglednost. To so še povečali z elektronskimi slikami, ki so oblikovane po merilih za oblikovanje učinkovitih elektronskih slik. Posebej so pazili na verbalno signalizacijo nameravanih dejanj⁸ in na zakonitosti timskega delovanja, da bi publika zmogla slediti zahtevni strokovni vsebini, pri čemer je posebej pomembno logično navezovanje posameznih delov (podtem vsebine) in sledenje rdeči niti. Ključnega pomena je jasen povzetek vsebine, ki mora slediti zaporedju iz kazala, in seveda učinkovit zaključek.

Čeprav je predstavljen primer dobre prakse kratek, so dijaki v svojo predstavitev vseeno vključili element animiranja publike, s katerim so želeli vplivati na morebitno upadlo zanimanje; v ta namen so dijaki v drugem delu predstavitve uporabili atraktiven, a strokovno zasnovan film, ki prikazuje nove trende v razvoju mobilne telefonije. V govornem delu večpredstavne predstavitve so pojasnili namen vključitve tega animacijskega elementa.

7 Avtorici članka opažava, da dijaki pogosto izpustijo ali napačno vsebinsko oblikujejo uvodno elektronsko sliko (ki naj bi vključevala zgolj napoved teme), prav tako zelo pogosto manjkajo elektronske slike s kazalom, povzetkom in zaključkom.

8 Avtorici članka opažava, da dijaki niso večji uporabe retoričnih sredstev, s katerimi se signalizirajo nameravana dejanja v govoru oz. jih sploh ne vključujejo v svoj govor: *pa začnimo s prvo podtemo, prehajam k naslednji (drugi, tretji ...) podtemi, kot sem že omenil, preden zaključim svojo predstavitev* itn.

4.1 Primer dobre prakse: Razvoj mobilnih telefonov

DOMEN: Lepo pozdravljeni. Dobrodošli na predstavitvi današnje teme. **Preden začnemo**, dovolite, da predstavim naš tim. Moje ime je Domen in to so moji sodelavci v projektu: na moji levi sta Kristjan in Luka, ki bosta skupaj z menoj predstavljala današnjo temo; na moji desni, ob računalniku, sedi Rok, ki bo zagotavljal tehnično podporo predstavitvi; in da ne pozabim še našega glasbenega tehnika Andraža, ki bo skrbel za glasbo na predstavitvi.

Tema naše današnje predstavitve je razvoj mobilnih telefonov.

Slika 1: Uvodna elektronska slika predstavitve.

Razdelili smo jo na 3 dele:

Začeli bomo s kratkim pregledom zgodovine mobilnih telefonov: v tem delu bomo razložili, kakšna je razlika med radijskimi telefoni, mobilnimi telefoni za klice v sili in današnjimi mobilnimi telefoni, poimenovanimi tudi celični telefoni.

V drugem delu predstavitve bomo na kratko pojasnili, kaj je celični telefon oz. mobilni telefon, ki ga uporabljamo danes in kako ta deluje v mobilnem celičnem omrežju.

In v zadnjem – tretjem delu predstavitve – se bomo seznanili s trendi razvoja mobilnih pametnih telefonov v prihodnosti in si ogledali kratek film o tem.

KAZALO

1. Zgodovina mobilnih telefonov
2. Celični mobilni telefoni
3. Prihodnost mobilnih telefonov

Slika 2: Vsebina govorne predstavitve (kazalo).

Pa začnimo s prvo točko naše predstavitve, s kratkim orisom zgodovine razvoja mobilnih telefonov.

Med drugo svetovno vojno so se razvili telefoni, ki so uporabljali frekvence VHF. Imenovali so se radijski telefoni.

Uporabljali pa so jih za komunikacijo z ladjami in letali. Ob koncu druge svetovne vojne so se radijski telefoni kot mobilni telefoni uporabljali za klice v sili, uporabljale so jih intervencijske službe (gasilci, policisti) in tudi druge službe kot npr. taksisti.

Vse komunikacije z mobilnimi telefoni so potekale preko centralne kontrolne postaje. Kljub temu da je bilo med klici omogočeno premikanje mobilnih telefonov, so morali ti ostati v določenem območju, kar pomeni, da je bil sistem omejen, ker ni bilo dovolj VHF frekvenc za tako veliko število povezav med individualnimi uporabniki.

Zdaj pa gremo naprej, k drugi točki naše predstavitve. Kako so rešili ta problem, vam **bo povedal Kristjan.**

KRISTJAN: **Hvala za besedo, Domen. Da,** omejenost sistema za tako veliko število povezav med mobilnimi telefoni je resnično predstavljala veliko težavo, ki pa so jo rešili z vzpostavitvijo celičnega omrežja in z mobilnim telefonom, ki so ga poimenovali celični telefon. Zakaj je ta telefon dobil ime celični?

Celični telefon je pravzaprav mobilni telefon; povezave med telefoni v celičnem omrežju potekajo preko postaj, ki so nameščene na področjih, ki so jih poimenovali celice. Celični telefon je pravzaprav lahek prenosni radio oddajnik/sprejemnik, ki lahko oddaja ali sprejema telefonske klice kjer koli v območju celičnega omrežja.

In kaj je celično omrežje?

Celično omrežje je razdeljeno na številne šeststranične oz. heksagonalno oblikovane celice, **kot lahko vidite na sliki.** Vsaka celica ima svojo postajo in nabor prenosnih frekvenc. Velikost celice je od enega do približno trideset kilometrov in je odvisna od izhodne moči oddajnikov celičnih telefonov. Celice tvorijo skupine; za preprečevanje motenj je idealna tvorba sedmih celic v eni skupini.

In še: kakšna je razlika med mobilnim telefonom za klice v sili in današnjim mobilnim celičnim telefonom? Uporabniki mobilnih telefonov za klice v sili ne morejo komunicirati drug z drugim, s celičnimi telefoni pa je takšna komunikacija možna. **To bi bilo na kratko vse** o mobilnih celičnih telefonih in celičnih omrežjih.

DOMEN: Tako: prišli smo do zadnje točke današnje predstavitve, v kateri se bo Luka dotaknil trendov, ki se obetajo v razvoju mobilnih pametnih telefonov prihodnosti.

LUKA: V preteklih petih letih se je mobilna telefonska tehnologija zelo razvila. »Pametni telefoni« so postali zmogljivi miniaturni računalniki. In kaj si lahko obetamo v prihodnje? **Pa si oglejmo** nekaj smernic razvoja pametnih telefonov.

V naslednjih letih bo telefon, ki ga boste držali v roki, imel hologramski zaslon; ta bo omogočal gledanje 3D vsebin na pametnih telefonih brez uporabe posebnih očal.

Razvijajo se pametni telefoni z vgrajeno tehnologijo t. i. razširjene oz. obogatene resničnosti. Tehnologija razširjene resničnosti nadgradi našo izkušnjo resničnosti tako, da sliko okolice, v kateri se nahajamo, obogati z računalniško generiranim predmetom na zaslonu telefona in hkrati o njem posreduje različne uporabne podatke.

Telefon, **ki ga lahko vidite na platnu,** je videti kot običajen »pametni« telefon, vendar se lahko njegov zaslon upogiba.

In še veliko drugih inovacij se obeta ...

DOMEN: Da Luka, to bo prinesla prihodnost. Najbrž bližnja, glede na to, kako hitro se dogaja razvoj na tem področju. **Da pa ne bomo samo govorili, si oglejmo** kratek film o prihodnosti telefonov.

Film o prihodnosti mobilnih telefonov

DOMEN: Preden zares zaključimo, naj na kratko povzamem glavne točke današnje predstavitve.

POVZETEK

1. **Zgodovina mobilnih telefonov**
2. **Celični mobilni telefoni**
3. **Prihodnost mobilnih telefonov**

Slika 3: Povzetek vsebine.

Začeli smo s kratkim pregledom zgodovine razvoja mobilnih telefonov: od radiotelefona in mobilnega telefona za klice v sili do mobilnih celičnih telefonov; pojasnili smo tudi razliko med mobilnimi telefoni za klice v sili in mobilnimi celičnimi telefoni.

V drugi točki predstavitve smo razložili, kaj je mobilni celični telefon in opisali, kako deluje mobilno celično omrežje.

In v zadnji – tretji točki predstavitve – smo si ogledali nekatere primere možnega razvoja mobilnih pametnih telefonov v prihodnosti, tudi v obliki kratkega filma.

DOMEN: **Zdaj pa dovolite, da zaključim** našo vzorčno predstavitev strokovne teme, in sicer z mislijo o vplivu mobilnih telefonov na okolje. V prihodnosti namreč lahko pričakujemo še hitrejši razvoj in izpopolnitev tehnologije mobilnih pametnih telefonov, predvsem v povezavi z varovanjem okolja. Z optimizmom lahko pričakujemo, da bodo pri izdelavi celičnih telefonov uporabljeni naravi prijazni in lahko obnovljivi materiali ter zmogljivejše naprednejše zelene baterije, ki se bodo napajale z alternativnimi viri energije.

ZAKLJUČEK

Slika 4: Zaključek.

S to mislijo zaključujem našo predstavitev strokovne teme.

Predstavitev smo pripravili:

- **GOVORCI:**
Domen Romih
Mateja Žvegler
Luka Žerjav
- **TONSKI TEHNIK:**
Rok Lešnik
- **TEHNIČNA PODPORA:**
Maša Kraner

Slika 5: Avtorstvo in izvedba timske govorne predstavitve.

V zapisu besedilnega dela (govora) primera dobre prakse večpredstavne govorne predstavitve strokovne teme so s krepkim tiskom izpostavljeni primeri signalizacije nameranih dejanj in besedne zveze, ki povezujejo dele besedila ter napovedujejo posamezne govorce; poučevalna praksa namreč kaže, da se pomena vključevanja teh retoričnih prvin v besedilo govorne predstavitve dijaki premalo zavedajo in jih ne uporabljajo ali jih uporabljajo zelo redko. Omenjenim prvinam bi bilo treba posvetiti pozornost v nadaljnji raziskavi tega področja, ki bi zbrala in klasificirala ta retorična sredstva.

Seveda je treba pri pripravljanju govornih predstavitev dijake usmerjati k upoštevanju vseh vidikov retorike; jasno morata biti izražena tema in namen, poleg tega pa morajo upoštevati še druge kriterije, predvsem fonetične, leksikalne in slovnične. Govorne predstavitve nastajajo pri vseh šolskih predmetih in pri vsaki govorni predstavitvi (ne glede na učni predmet) bi morali učitelji zahtevati izboljševanje govornega (in seveda tudi pisnega) izražanja, a je odgovornost slovenistov največja, slovenisti vsekakor ne smemo prelagati odgovornosti na druge učitelje in strokovnjake (prim. Tivadar 2015: 163).

5 Zaključek

Predstavljanje strokovnih vsebin je pogosta metoda aktivnega pridobivanja in/ali utrjevanja znanja pri vseh predmetih v osnovni in srednji šoli, pa tudi v nadaljnjem izobraževanju in poklicnem udejstvovanju, zato je zelo pomembno, da se učence že na začetku šolanja postopoma in sistematično usmerja v tvorjenje učnih plakatov, elektronskih slik in večpredstavnih govornih predstavitev strokovnih vsebin kot besedilnih vrst s posebnimi, natančno predpisanimi značilnostmi. Ob tem je treba učeče se seznanjati z dvema tipoma večpredstavnih govornih predstavitev, z individualno in timsko.

Snovanje besedilnega dela govornih predstavitev strokovnih vsebin in podpore zanje (učni plakat, elektronska slika) je povezano z vsemi šolskimi predmeti, zato bi bilo smiselno razmisliti o uvedbi krovnega predmeta v okviru odprtih kurikulumov prav za te vsebine. Tak predmet bi zahteval timski pristop pri poučevanju; v učiteljskem timu bi poleg učiteljev različnih strokovnih področij nujno moral sodelovati tudi slovenist, ki bi jezikovno osveščal in sistematično vnašal vsebine s področja retorike. Sistematično poučevanje na teh področjih bi gotovo vplivalo na oblikovanje bolj izurjenih javnih govorcev, ki bi znali svoje strokovno znanje učinkovito ubesediti. Poleg tega bi poudarjanje pomena kultiviranja javnega predstavljanja strokovnih tem v slovenskem jeziku pri pouku dolgoročno vplivalo na višanje jezikovno-kulturne zavesti posameznikov, kajti delo z mladimi kaže, da pri mnogih manjka zavest o tem, da je vredno in pomembno gojiti natančno in dodelano strokovno izražanje v materinščini.

Viri in literatura

- COMFORT, Jeremy, 1995: *Effective Presentations*. Oxford: University Press.
- JELENKO, Tanja, 2010: *Razvijanje sporazumevalnih zmožnosti*. Maribor: Založba Obzorja.
- JELENKO, Tanja, SOJČ, Irena, 2009: Ustvarjalnost za učenje – najboljši učni plakat. Jelka Vintar (ur.): *Razmerja med slikovnimi in besednimi sporočili. Zbornik Bralnega društva Slovenije*. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo. 103–108.
- JELENKO, Tanja, SOJČ, Irena, 2017: *Predstavljanje strokovnih tem v šoli*. Maribor: Založba Obzorja.
- LAWS, Anne, 2000: *Presentations*. Oxford: Summer town Publishing Ltd.
- POWEL, Mark, 1996: *Presenting in English*. Hove: Language Teaching Publications.
- TIVADAR, Hotimir, 2010: Normativni vidiki slovenščine v 3. tisočletju – knjižna slovenščina med realnostjo in idealnostjo. *Slavistična revija* LVIII/1. 105–116.
- TIVADAR, Hotimir, 2015: Vloga pravorečja in njegovo poučevanje v slovenskem osnovno- in srednješolskem izobraževanju. *Jezik in slovstvo* LX/3–4. 161–172.
- TIVADAR, Hotimir, 2018: Položaj slovenskega govora skozi prizmo stavčne fonetike – aktualizacija opisa osnovnih besedilnofonetičnih parametrov. *Jezik in slovstvo* LXIII/2–3. 7–24.
- ŽAGAR, France, 1992: *Šolske besedilne vrste*. Maribor: Založba Obzorja.